

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobkyne: **Ing. Arch. A. M.**, autorizovaný architekt S., reg. č. X., P., zast. advokátom JUDr. Ing. V. K., CSc., M. proti žalovanému: **B.** **H.**, **L.**, zast. advokátom JUDr. A. D., T. **o zaplatenie 3 800 000 Sk**, na mimoriadne dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 6 Cob 117/2007-664 zo dňa 03. 02. 2009 a na mimoriadne dovolanie proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III., č. k. 18 Cb 18/2001-614 zo dňa 05. 02. 2007, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 03. 02. 2009, č. k. 6 Cob 117/2007 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III. rozsudkom č. k. 18 Cb 18/2001-614 zo dňa 05. 02. 2007 rozhodol tak, že návrh zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 321 435 Sk.

V dôvodoch uznesenia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu 24. 01. 2001 domáhala práva o zaplatenie sumy 1 700 000 Sk spolu s úrokom z omeškania a náhrady trov konania. Citoval uznesenie Okresného súdu Bratislava III. 18 Cb 18/2001-471, ktorým súd pripustil zmenu návrhu tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 3 800 000 Sk s 18% ročným úrokom z omeškania zo sumy 600 000 Sk od 18. 07. 2000 do zaplatenia, zo sumy 1 100 000 Sk od 01. 08. 2000 do zaplatenia, zo sumy 2 100 000 Sk od 16. 08. 2000 do zaplatenia a trovy konania. Z vykonaného dokazovania dôkazmi podrobne citovanými v odôvodnení rozhodnutia prvostupňový súd zistil, že podľa listu zo dňa 03. 07. 1997 spoločnosť A.A. s. r. o. splnomocnila A. v zastúpení žalobkyne na vypracovanie projektovej dokumentácie a realizačného manažmentu vo veci G. X.. Citoval rozhodnutie Okresného úradu Bratislava I., odbor životného prostredia, ktorým bolo povolené stavebníkovi A.A. s. r.

o. uskutočniť stavbu Zmena dokončenej stavby bytového domu na G., podľa projektu vypracovaného žalobkyňou, kde stavba pozostáva z nadstavby o jedno podlažie a ďalej aj z prístavby výťahovej šachty a zo zosilnenia základov. Citoval zmluvu o dielo č. X. zo dňa 30. 03. 2000 uzavretú medzi žalobkyňou ako objednávateľom a Ing. K. V. ako dodávateľom, z ktorej vyplýval predmet plnenia záväzkov dodávateľa pre žalobkyňu vykonávať manažérske administratívne práce súvisiace s predmetom práce pri výstavbe pripravovanej investičnej akcie. Uviedol, že žalobkyňa jej nárok uplatňuje na základe mandátnej zmluvy, k uzavretiu ktorej podľa Okresného súdu v Bratislave I. nedošlo s poukazom na ustanovenie § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Prvostupňový súd aplikáciu ustanovenia § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka pre daný prípad odôvodnil tým, že účastníci si v zmluve dohodli, že ich záväzkový vzťah sa bude spravovať Obchodným zákonníkom, že účastníci smerovali k uzavretiu zmluvy inomínatnej napriek tomu, že zmluvu označili ako mandátnu. Keďže účastníci môžu uzavrieť zmluvu, ak však predmet ich záväzkov neurčia dostatočne, právna norma vyjadrená v ustanovení § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka určuje, že takáto zmluva nie je uzavretá.

O odvolaní proti tomuto rozhodnutiu ako odvolací súd rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 6Ccob 117/2007-664 zo dňa 03. 02. 2009 tak, že rozsudok Okresného súdu v Bratislave III., č. k. 18 Cb 18/2001-614 zo dňa 05. 02. 2007 potvrdil a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním zistil, že podľa listu zo dňa 03. 07. 1997 spoločnosť A.A. s. r. o. splnomocnila A.. v zastúpení žalobkyne na vypracovanie projektovej dokumentácie a projektového, a realizačného manažmentu vo veci G. č. 17, Bratislava. Dňa 11. 03. 1998 bolo vydané stavebné povolenie stavebníkovi A.A. s. r. o. uskutočniť stavbu „Zmena dokončenej stavby bytového domu na G.“ podľa projektu vypracovaného žalobkyňou. Konštatoval, že dňa 05. 04. 2000 bola uzatvorená medzi žalovaným a spoločnosťou A.A. s. r. o. zmluva, predmetom ktorej bolo stanovenie podmienok pre predaj podniku A. novému vlastníkovi – žalovanému. Z mandátnej zmluvy č. X. uzavretej dňa 17. 07. 2000 medzi žalovaným ako mandantom a žalobkyňou ako mandatárom zistil, že účastníci sa dohodli, že ich vzťah sa bude riadiť Obchodným zákonníkom a že žalobkyňa za vypracovanie projektovej dokumentácie na základe právoplatného stavebného povolenia bude mať nárok od žalovaného na odplatu a náklady nevyhnutné pri plnení zmluvy. Z bodu 3/ zistil, ktoré dohodnuté činnosti

je žalobkyňa splnomocnená vykonávať menom žalovaného. Z článku V. mandátnej zmluvy zistil ako boli dohodnuté termíny výstavby a z článku 6/ zmluvy, že žalovaný je zaviazaný zaplatiť odplatu vo výške 12 000 000 Sk bez DPH, ktorá odplata sa bude uhrádzať podľa splátkového kalendára, ktorý tvorí prílohu č. 3 k mandátnej zmluve. Konajúci súd citoval zálohové faktúry vystavované žalobkyňou, jej oznamy o plnení jej záväzku. Z listu zo dňa 05. 04. 2000 zistil, že žalovaný oznámil žalobkyni, že sa mu nepodarilo zabezpečiť finančné prostriedky a z listu zo dňa 28. 08. 2000, že žalovaný dal žalobkyni výpoveď z mandátnej zmluvy so žiadosťou o špecifikáciu nákladov, ktoré boli nevyhnutné, alebo účelné pri vynaložení plnenia záväzku. Doručenie listu č. 83/37/00An žalovanému, ktorému žalobkyňa si vyšpecifikovala náklady ako ja celkové dohodnuté výkony v sume 3 139 000,53 Sk a náklady skutočne vynaložené vo výške 500 000 Sk, mal konajúci súd za preukázané dňa 04. 09. 2000. V dôvodoch rozhodnutia popísal odôvodnenie prvostupňovým súdom, obsah odvolania žalobkyne a vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobkyne. Konštatoval, že prvostupňový súd vykonal dostatočné dokazovanie, riadne náležite zistený skutkový stav, avšak odvolací súd sa nestotožnil s právnym posúdením veci, keď predmetnú mandátnu zmluvu prvostupňový súd považoval za uzavretú v zmysle ustanovenia § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Na základe žaloby konštatoval, že žalobkyňa si podanou žalobou uplatnila nárok na zaplatenie sumy 3 800 000 Sk s príslušenstvom titulom časti odplaty na základe Mandátnej zmluvy č. X.1 zo dňa 17. 07. 2000 a prílohy č. 3 k mandátnej zmluve. Uviedol, že mandátna zmluva je uzavretá podľa ustanovení § 566 a § 567 Obchodného zákonníka medzi žalobkyňou ako mandatárom a žalovaným ako mandantom. Konštatoval, že predmetnou zmluvou sa mandatár zaviazal v dohodnutom rozsahu zriadiť inžinierske činnosti, ktorý rozsah bol špecifikovaný v čl. 3 zmluvy. Konajúci súd konštatoval, že napriek tomu označená zmluva je označená ako Mandátna zmluva, zahŕňa v sebe i prvky zmluvy o dielo. Za nepochybné označil, že žalovaný v nej vystupuje ako fyzická osoba, nie ako podnikateľ a že strany si platne dohodli, že ich vzťah sa bude riadiť Obchodným zákonníkom / § 262 ods. 1, 2 Obchodný zákonník /. poukazom na ustanovenie § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka uviedol, že ak účastníci si dostatočne neurčia predmet svojich záväzkov, zmluva nie je uzavretá. Podľa odvolacieho súdu z obsahu zmluvy ako aj z prejavu účastníkov zmluvy je zrejmé, že sa malo jednať o kumuláciu mandátnej zmluvy a zmluvy o dielo, ktoré činnosti mala žalobkyňa realizovať, nie však vo svojom mene ale v mene žalovaného, ktorý pôvodne chcel odkúpiť obchodné podiely spoločnosti A.A. s. r. o. Odvolací súd konštatoval, že predmetná mandátna zmluva nie je uzavretá ale je absolútne neplatná, pretože ani žalobkyňa a ani žalovaný neboli vlastníkami nehnuteľností na G.,

k tejto nehnuteľnosti nemali ani dispozičné právo a taktiež stavebné povolenie nebolo vystavené žalobkyni ale spoločnosti A.A. s. r. o. ako stavebníkov. Z uvedených dôvodov mandátnu zmluvu ako uzavretú v rozpore so zákonom označil za neplatný právny úkon. Citoval ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka a vzhľadom na to, že Mandátna zmluva zo dňa 17. 07. 2000, č. X. je absolútne neplatná uviedol, že na jej základe nie je možné priznať žalobkyni uplatnenú odplatu. V dôvodoch rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že i keď uvedený výrok prvostupňového rozhodnutia je správny, ale i keď nie z dôvodu, že mandátna zmluva nie je uzavretá, ale z dôvodu jej absolútnej neplatnosti. Žalobkyňa a ani žalovaný neboli investorom predmetnej investičnej akcie, a preto nemohli uzavrieť ani zmluvu, ktorou sa žalobkyňa zaviazala vykonať a zariadiť inžinierske činnosti vo výstave „Zmena dokončenej stavby bytového domu na G.“, pre žalovaného a jeho menom. Z uvedených dôvodov odvolací súd prvostupňový rozsudok podľa ustanovenia § 219 O. s. p. potvrdil a o trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O. s. p. K námietke ohľadne označenia žalobkyne v záhlaví rozhodnutia uviedol, že nie je pochýb o tom, kto je žalobkyňa, a teda ide len o vadu, ktorú odvolací súd odstránil v rozhodnutí odvolacieho súdu.

Na základe podnetu žalobkyne Generálny prokurátor Slovenskej republiky podal v zákonnej lehote mimoriadne dovolanie podaním doručeným súdu 25. 02. 2010 a navrhol obidva rozsudky, rozsudok Okresného súdu Bratislava III. aj Krajského súdu v Bratislave zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. uviedol, že rozhodnutím odvolacieho súdu bol porušený zákon, nakoľko odvolací súd jeho postupom odňal žalovanému možnosť konať pred súdom. Citoval článok 48 ods. 2 Ústavy, § 372p ods. 1 O. s. p., § 213 ods. 2 O. s. p. a ako nezlučiteľné so zásadou na spravodlivý proces označil fakt, že odvolací súd rozhodol rovnako ako prvostupňový súd na základe nečakaných prekvapivých právnych záverov bez toho, aby účastníkov na túto vec upozornil, a teda účastníkovi odňal možnosť konať pred súdom. Odvolací súd účastníkov konania o predpokladanej zmene právnej kvalifikácie nepoučil, neumožnil účastníkom sa vyjadriť sa k novej aplikácii ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, a teda neobdržal zákonom predpísaný postup podľa ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. Generálny prokurátor Slovenskej republiky konštatoval, že tým, že odvolací súd žalobkyni takýmto postupom odňal právo na vyjadrenie zakotvené ustanovením § 213 ods. 2 O. s. p. zaťažil konanie vadou podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. Podľa Generálneho prokurátora Slovenskej republiky zo zdôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé prečo odvolací súd pristúpil k aplikácii

ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Namietal, že odvolací súd neuviedol konkrétnu právnu normu s poukazom na konkrétne zákonné právne ustanovenie, s ktorým ustanovením zákona je zmluva v rozpore. Vyjadrenie, že zmluva je v rozpore s Obchodným zákonníkom, Generálny prokurátor Slovenskej republiky označil za nepreskúmateľné. Z uvedeného dôvodu označil pozíciu generálneho prokurátora za sťaženú, keďže nie je možné uviesť odvolacie dôvody tak, aby sa argumentáciou vyvrátilo, že zmluva je v rozpore s konkrétnym zákonným ustanovením. Podľa dovolateľa rozpor zmluvy so zákonom by bol daný iba za predpokladu, že v čase uzavretia zmluvy by existovala taká právna norma, ktorá by žalobkyni zakazovala vykonať dohodnuté plnenie. Zároveň uviedol, že ak by takáto norma nadobudla účinnosť až po uzavretí zmluvy nemala by vplyv na platnosť zmluvy, ale by spôsobila iba následky dodatočnej nemožnosti plnenia. Podľa generálneho prokurátora v čase uzavretia zmluvy medzi účastníkmi bolo objektívne možné vykonať plnenie, o čom svedčí skutočnosť, že inžinierske činnosti boli žalobkyňou skutočne vykonané a neexistovala právna norma, ktorá by žalobkyni zakazovala plnenie. Za všeobecne platné označil, že zmluva nie je v rozpore so zákonom ak zmluvné strany dohodnú, že dlžník má plnenie poskytnúť v prospech tretej osoby. V danom prípade sa žalobkyňa a žalovaný dohodli, že žalobkyňa vykoná inžinierske činnosti na zmenu stavby nehnuteľnosti vo vlastníctve tretej osoby A.A. pretože žalovaný mal záujem kúpiť obchodné podiely tejto spoločnosti a fakt, že i keď žalovaný a žalobkyňa neboli vlastníkami nehnuteľnosti nepovažoval za taký, na základe ktorého by išlo o zmluvu uzavretú v rozpore so zákonom. Podľa Generálneho prokurátora Slovenskej republiky sú splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 O. s. p. s § 243f ods. 1 písm. a/, c/ O. s. p., pričom podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora si vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky / § 10a ods. 3 O. s. p. / prejednal mimoriadne dovolanie podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. ako podané v lehote podľa ustanovenia § 243g O. s. p. v spojení s ustanovením § 243i ods. 2 O. s. p., ako podané na základe podnetu žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave ako súdu odvolacieho, ktorým došlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom a zároveň, že súd nesprávne právne vec posúdil.

Z predložených dokladov je zrejmé, že Okresný súd Bratislava III. rozsudkom zo dňa 05. 02. 2007, č. k. 18 Cb 18/2001-614 aj Krajský súd v Bratislave zo dňa 03. 02. 2009, č. k. 6 Cob 117/2007-664 rozhodli totožne a návrh žalobkyne na zaplatenie sumy 3 800 000 Sk s príslušenstvom titulom odplaty, na základe Mandátnej zmluvy č. X.1 zo dňa

17. 07. 2000 a prílohy č. 3 k mandátnej zmluve zamietli. Zo zápisnice z pojednávania na odvolacom súde / list 659 / je zrejmé, že sa uskutočnilo za účasti obidvoch účastníkov konania a že žalobkyňa žiadala súd, aby sa vysporiadal s otázkou, či môže súd vyhlásiť zmluvu za neuzavretú, len na základe spochybňovania predmetu zmluvy účastníkom konania, ktorú otázku v prípade potvrdzujúceho rozhodnutia označila za dôvod požadovanej prípustnosti dovolania. Žalovaný sa k tejto otázke vyjadril iba v zmysle, že považuje predmet zmluvy za neúplný, nejasný, že je fyzickou osobou a že bol uvedený do omylu, a že z činnosti žalobkyne nemal žiaden majetkový prospech. Žiadne iné skutočnosti v odvolacom konaní neboli odvolacím súdom prejednávané, a ani účastníci sa k žiadnej otázke konajúceho súdu nevyjadrovali.

Z rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 6 Cob 117/2007-664 z 03. 02. 2009 je zrejmé, že odvolací súd nárok žalobkyne posudzoval na základe inej právnej skutočnosti ako súd prvostupňový a bez ohľadu na to, aby sa účastníci konania k právnemu dôvodu, pre ktorý nárok žalobkyne odvolací súd zamietol mohli vyjadriť. V prvostupňovom konaní prvostupňový súd nárok žalobkyne zamietol z dôvodu, že mandátne zmluva, na základe ktorej si žalobkyňa jej nárok uplatnila kvalifikoval ako zmluvu neuzavretú. V intenciách dôvodov, pre ktorý prvostupňový súd mandátnu zmluvu považoval za neuzavretú sa účastníci konania v odvolacom konaní s dôvodmi, pre ktorý prvostupňový súd dospel k takémuto právnemu záveru mohli vyjadriť. Vyjadriť sa nemohli k právnemu záveru vyslovenom v rozhodnutí odvolacieho súdu, že mandátna zmluva je v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným právnym úkonom, pretože žalobkyňa a ani žalovaný nie sú vlastníkami nehnuteľnosti, ktorej sa mali vykonané práce žalobkyňou týkať. Najvyšší súd Slovenskej republiky / § 10a ods. 3 O. s. p. / sa stotožnil s vysloveným právnym názorom Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že takýmto postupom odvolací súd odňal účastníkom konania možnosť konať pred súdom, keď na základe nečakaných prekvapivých právnych záverov rozhodol, čím porušil práva účastníkov konania na spravodlivý proces. Takýto právny záver vyplýva aj z ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p., z ktorého je zrejmé, že ak odvolací súd je toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré by pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. V danom prípade odvolací súd nepostupoval v intenciách citovaného ustanovenia a účastníkov konania k použitiu ustanovenia, na základe ktorého nárok žalobkyne zamietol, nevyzval.

Najvyšší súd Slovenskej republiky / § 10a ods. 3 O. s. p. / na základe uvedeného dospel k záveru, že takýmto postupom odvolací súd dotknutej žalobkyňi odňal možnosť

konať pred súdom, čím porušil ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. Žalobkyni boli popreté jej práva na spravodlivý proces zakotvené Ústavou Slovenskej republiky článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Postupom súdu došlo k porušeniu procesnej záruky účastníka konania uplatnenia zásady dvojínštančnosti konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky / § 10a ods. 3 O. s. p. / z uvedeného dôvodu rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil podľa ustanovenia § 243b ods. 2 O. s. p. v spojení s ustanovením § 243i ods. 2 O. s. p., s tým, že odvolací súd v ďalšom konaní musí vec prejednať tak, aby jeho postupom nedošlo k odňatiu možnosti účastníkovi konať pred súdom.

S otázkou posúdenia správnosti rozhodnutí obidvoch súdov, či rozhodli vec v súlade so zákonom sa odvolací súd nezaoberal z hore vyššieho uvedeného dôvodu ako aj z dôvodu, že je pravdou, že z obsahu odvolacieho rozhodnutia nie je zrejmé, prečo odvolací súd pristúpil k aplikácii ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, čím aj pozícia Generálneho prokurátora Slovenskej republiky pri odôvodnení mimoriadneho dovolania je sťažená, ako sám generálny prokurátor v jeho mimoriadnom dovolaní uviedol. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací sa so správnosťou napadnutého prvostupňového rozhodnutia v intenciách odvolania žalobkyne nezaoberal, ale iba konštatoval, že predmetná mandátna zmluva nie je neuzavretá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky / § 10a ods. 3 O. s. p. / z uvedeného dôvodu zrušil iba rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

V Bratislave 28. apríla 2011

JUDr. Jana Zemaniková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková